



www.sportservicezwolle.nl

Het stimuleren van individueel Fair Play-gedrag

(Het derde artikel in de serie 'Ouders en sportieve opvoeding')

Zoals u ongetwijfeld weet, is sportbeoefening in velerlei opzichten belangrijk voor de ontwikkeling van uw kind. Daarbij is de rol van u als ouder erg groot. Maar wat houdt die rol nu precies in? In de artikelenreeks 'Ouders en sportieve opvoeding' wordt hierop uitvoerig ingegaan. Aan het slot van de artikelen 2 t/m 4 worden u tevens enkele vragen gesteld, die u voor uzelf kunt beantwoorden. De artikelenreeks bestaat uit:

1. De invloed van ouders op het gedrag van kinderen.
2. Voorwaarden scheppen voor de sportbeoefening & interesse tonen en stimuleren.
3. Het stimuleren van individueel sportief gedrag (Fair Play).
4. Kwaliteitscontrole en taakinvulling bij de sportvereniging.

Er zijn twee dimensies van Fair Play te onderscheiden, namelijk de individuele en structurele.

De individuele dimensie

Het gaat vooral om de persoonlijke verantwoordelijkheid van de sporter zelf.

De structurele dimensie

Dit heeft betrekking op de verantwoordelijkheid van de sportorganisaties en de sportbestuurders. Hierbij gaat het er bijvoorbeeld om dat sportbonden hun regels zo aanpassen dat de sport voor elke deelnemer eerlijk en aantrekkelijk wordt. De sportbond moet de regels dus duidelijk aanpassen aan de ontwikkeling van de leeftijd van de deelnemers.

Gelukkig doen veel sportbonden dit al of zijn hiermee bezig. Bij sommige teamsporten zie je bijvoorbeeld dat naarmate de deelnemers ouder worden, in de reglementen ook het volgende toeneemt: het gewicht en de grootte van de bal, de grootte van het speelveld, het aantal spelers, de speelduur per wedstrijd en de moeilijkheidsgraad van de spelregels.

Zo is vrijwel elke sport, ook de technisch moeilijke sporten, door de aangepaste regelgeving, uitermate geschikt voor alle leeftijden. Niet alleen wordt er op deze manier van jongs af aan zo veilig mogelijk gesport, maar ook is het spelplezier optimaal omdat met weinig spelers op een klein veld met aangepaste spelregels nou eenmaal veel leuker spel en meer balcontact gestimuleerd wordt.

Ook bij individuele sporten zijn aanpassingen voor de jeugd die de sport veiliger en leuker maken voor alle leeftijden.

Fair Play is een breed begrip. Bij de vijf categorieën (zie de eerste twee artikelen) behorend bij de rol van ouders is het stimuleren van Fair Play dan ook voortdurend verweven.

In de eerste categorie (voorwaarden scheppen), wordt dat bijvoorbeeld bereikt door het kopen van goed materiaal, zodat onnodige blessures worden voorkomen.

Bij de tweede categorie (interesse tonen en stimuleren), kan dat bijvoorbeeld door te waarderen dat het kind hard heeft gewerkt, ook al is de wedstrijd niet gewonnen.

Bij de rol van ouders wordt echter een derde categorie 'Expliciet individueel Fair Play-gedrag stimuleren' apart genoemd. Ouders moeten zich bewust zijn dat zij ook hun kind kunnen helpen om 'fair' te sporten. Kinderen worden namelijk door de media, maar ook op en rond het sportveld zelf met unfair sportgedrag geconfronteerd. Het kind moet daarom al vroeg leren wat Fair Play inhoudt.

Fair Play is sportief sporten. Bij Fair Play in de individuele dimensie gaat het er om dat de sporters eerlijk sporten volgens de spelregels en zich ook eerlijk gedragen wanneer het gaat om aspecten die niet in spelregels beschreven staan. Het gaat hier bijvoorbeeld om zaken als: 'tegen je verlies kunnen', maar ook 'tegen je winst kunnen', samen willen spelen, ook met de wat minder 'getalenteerde' en de beslissingen van de scheidsrechter en leiders accepteren.



Bij jeugdsport komt onsportief gedrag gelukkig niet overdreven voor. Het zijn vaak de kleine onsportieve dingen waar ouders bij hun kinderen op kunnen letten. Bijvoorbeeld als kinderen nooit toegeven dat een wedstrijd verdiend verloren is, maar altijd onwerkelijke redenen daarvoor bedenken, zoals het mopperen op medespelers en/of scheidsrechter, de tegenstanders 'uitjoelen' of het laten merken dat er onterecht gewisseld wordt, omdat degene die in het veld komt veel slechter is.

Dit zijn vormen van onsportief gedrag die helaas bij (jeugd)sport nog wel eens voorkomen. Gelukkig zijn er bij het sporten ook heel veel sportieve gebaren te ontdekken.

Als ouder kunt u Fair Play bij uw kind op verschillende manieren stimuleren. Dit kan onder andere door:

1. Respect voor betrokkenen

Leer kinderen om respect te hebben voor alle betrokkenen bij het sporten, zoals de scheidsrechter, de begeleiders, de teamgenoten en de tegenstanders. Maak duidelijk dat al deze mensen nodig zijn, om te kunnen sporten. Zonder hen is een wedstrijd niet mogelijk. Iedereen wil plezier beleven aan sport, maak dat dan ook voor iedereen mogelijk. Op anderen mopperen, schelden of anderen uitlachen is daarbij natuurlijk niet aan de orde.

2. Positief tegen scheidsrechters

Probeer kinderen van jongs af aan te leren dat ook scheidsrechters hun best doen. Probeer ze ervan te overtuigen dat als een speler de bal bijvoorbeeld in ziet vallen en de scheidsrechter de bal toch uit geeft, dat het dan net zo goed kan zijn dat de speler het fout heeft gezien. Bij twijfelgevallen zegt de scheidsrechter "ik zag de bal uit". Er is dan geen discussie mogelijk, de beslissing valt zoals de scheidsrechter het zag. Elke sporter hoort dit te accepteren, ook al zag hij het anders. Denk eraan dat ook jonge, onervaren scheidsrechters hun best doen en het scheidsrechters willen leren. Voorkom dat zij overladen worden met kritiek. Dit is erg onplezierig voor de scheidsrechter, het beïnvloedt het resultaat meestal niet en de spelvreugde wordt hiermee zeker niet groter. Bij wedstrijden die zonder scheidsrechter gespeeld worden, is het natuurlijk helemaal belangrijk om eerlijk te zijn.

3. Goede voorbeeld geven

Indien u, als ouder, naar sport kijkt en zeker indien u zelf ook actief sport, dient u zelf het voorbeeld voor Fair Play te zijn. Kinderen imiteren vaak (bewust of onbewust) ouderlijk gedrag en denken dat dit gedrag het juiste is. Bovendien geeft correct gedrag van uw zijde, u het recht van spreken om unfair gedrag van anderen af te keuren.

4. Topsport

Topsport, waarmee kinderen door de media geconfronteerd worden, kan een negatief effect hebben op het Fair Play-gedrag van de jonge sporters. Leer hen dat sommigen dingen die bij topsport voorkomen niet goed zijn. Leg hen ook uit dat onsportief gedrag nooit goed te praten is, maar dat bij topsport hele andere (bijvoorbeeld financiële) belangen spelen.

5. Benadrukken en belonen van sportief gedrag

Benadruk/beloon sportief gedrag van uw kind. Bijvoorbeeld als hij de winnaar heel spontaan feliciteert, als hij zegt dat de ander verdiend gewonnen heeft, als hij minder goede spelers helpt of als hij toegeeft dat hij een fout maakte. Een team/sporter die verloren heeft, maar zijn best heeft gedaan en sportief gespeeld heeft, verdient een groot compliment.



www.sportservicezwolle.nl

6. Ingrijpen

Grijp snel in bij onsportief gedrag van uw kind. Leg uit waarom het onsportief is en hoe het beter had gekund. Argumenten hierbij kunnen zijn dat een overwinning eigenlijk alleen maar waarde heeft als die eerlijk behaald is en dat je bij alles wat je doet rekening moet houden met de gevoelens van mede- en tegenspelers en de leiding.

7. Inzetten voor de vereniging

Leer het kind zich in te zetten voor het team/de vereniging. De vereniging steekt veel tijd in de jonge sporters. De vereniging verwacht daar iets van terug en moet op de leden kunnen rekenen. Je kunt je team/de vereniging niet laten zitten door, zonder goede reden, niet op te komen dagen op trainingen of wedstrijden.

Tot slot weer een test die bewust maakt wat individuele Fair Play is en hoe dat door de ouders kan worden gestimuleerd.

Vragen

1. Kunt u een paar voorvallen van onsportief gedrag van uw kind of zijn/haar sportgenoten noemen?
2. Kunt u een paar voorvallen van sportief gedrag van uw kind of zijn/haar sportgenoten noemen?
3. Wordt er, naar uw mening, binnen de vereniging voldoende aandacht besteed aan Fair Play?
4. Praat u ooit met uw kind over sportief sporten/Fair Play?
5. Laat u uw kind duidelijk merken dat 'spelplezier' belangrijker is dan 'winnen'?
6. Vindt u van uzelf dat u het goede voorbeeld van Fair Play geeft? Als voorbeeld: reageert u bijvoorbeeld wel eens in het openbaar op twijfelachtige beslissingen van de leiding?

Volgende bijdrage

In de vierde en tevens laatste bijdrage in deze reeks staat de kwaliteitscontrole en taakinvulling bij de sportvereniging centraal.

Bron: samenwerkingsverband Sportiviteit & Respect (NOC*NSF, NISB, NCSU, NCS, NKS)

